

Finlands utvecklingsamarbete

UTRIKESMINISTERIET

Utvecklingspolitik

Med utvecklingspolitik avses de principer och riktlinjer som Finland följer för att förbättra levnadsförhållandena för invånare i utvecklingsländer. Utvecklingspolitiken är en del av Finlands utrikespolitik, men den är mera än så: utvecklingspolitiken omfattar också verksamhet i hemlandet. Statsrådet godkände i februari 2004 ett utvecklingspolitiskt program som förutsätter att utvecklingsländernas intressen beaktas inom följande politiska sektorer: säkerhet, handel, miljö, jord- och skogsbruk, migration och informationssamhälle.

Utvecklingssamarbete

Med utvecklingssamarbete menas det praktiska arbete som är inriktat på att förbättra utvecklingsländernas situation. Det är uttryckligen en fråga om samarbete: t.ex. Finlands bilaterala utvecklingssamarbete grundar sig på förhandlingar och avtal med varje samarbetsland.

Utvecklingssamarbete är en av metoderna för att förverkliga utvecklingspolitik. Det finns också andra medel: ett handelspolitiskt exempel är att underlätta exporten för produkter från utvecklingsländer genom särbehandling.

Utvecklingsbistånd

Utvecklingssamarbete kallades tidigare för bistånd. Då ansåg man att arbetet för att förbättra utvecklingsländernas situation snarast gick ut på att man sände understöd, inte att det var frågan om ett jämbördigt samarbete. Även om man numera betonar jämställdheten i utvecklingssträvandena kan man fortfarande använda ordet bistånd. Då menar man de ekonomiska medel som behövs när utvecklingssamarbetet förverkligas. T.ex. Finlands utvecklingsbistånd uppgick år 2004 till 545,6 miljoner euro.

Varför bedriver Finland utvecklingssamarbete?	4
Hurdan utveckling stöder Finland?	6
Vad kostar utvecklingssamarbetet?	8
Vem utför utvecklingssamarbete?	10

Vad är fattigdom 12

Millenniemaålen 13

Bilateralt samarbete 14

Multilateralt samarbete 16

EU:s utvecklingssamarbete 18

Humanitärt bistånd 20

**Medborgarorganisationernas
utvecklingssamarbete** 22

Varför bedriver Finland utvecklingssamarbete?

Finländarna uppskattar utvecklingssamarbete. Över 70 % av finländarna anser att Finlands utvecklingssamarbete är tämligen effektivt och lyckat. Ungefär två tredjedelar vill höja det bistånd Finland beviljar från den nuvarande nivån.

(Taloustutkimus Oy, oktober 2003)

Det handlar om rättvisa

Världen är mera välbärgad idag än någonsin förut. Trots det är 1,2 miljarder människor av jordens befolkning som uppgår till ca sex miljarder, dvs. var femte människa, tvungna att klara sig på mindre än en dollar om dagen. Varje dag dör 25 000 människor i svält*), och varje år dör tio miljoner barn som är yngre än fem år av sjukdomar som lätt kunde botas eller förebyggas.**) Det vore moraliskt ohållbart att inte göra någonting åt denna orättvisa. Därför avlåter världens alla rika länder pengar till utvecklingssamarbete.

Det är en fråga om ansvar

Kännetecknet för civiliserade människosamfund är att man tar ansvar för samfundets svagaste medlemmar. Att globaliseringen och de globala kontakterna har ökat betyder att allt fler människor uppfattar hela världen som ett enda samfund vars medlemmar har ansvar för varandras välmående. Att stöda utvecklingsländer är att bära globalt ansvar.

Det ligger i Finlands intresse

Händelser under senare år har på ett dramatiskt sätt visat att vad som sker i delar av världen som kan kännas väldigt avlägsna, ändå kan inverka på finländarnas säkerhet och välbefinnande. Väpnade konflikter eller kriser som försiggår i något land kan återspeglas på oväntade sätt i andra länders och områdets säkerhet och ekonomi. Med hjälp av utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete kan man påverka hot mot säkerheten som också kan beröra Finland, så som internationell brottslighet, miljöförstöring, narkotika, sjukdomar och okontrollerad migration. Utvecklingssamarbetet är en investering i framtiden.

Finland har förbundit sig till utveckling

År 2000 godkändes den så kallade millenniedeklarationen i FN. Deklarationen undertecknades av nästan 200 länder, däribland Finland, och specialsessionen där deklarationen behandlades sammanträdde under Republikens president Tarja Halonens ledning. I deklarationen ingår åtta utvecklingsmål som syftar till att lösa världens stora utvecklingsproblem till år 2015.

Millenniedeklarationen förpliktar både utvecklingsländer och industriländer. Utvecklingsländerna har för sin del förbundit sig att sträva till att millenniemålen ska genomföras. Industriländerna har å sin sida förbundit sig att stöda utvecklingsländerna, och att verka för att t.ex. handel och annat internationellt samarbete stöttar utvecklingsländerna i deras strävanden.

*) Källa: WFP

**) Källa: Unicef

Hurdan utveckling stöder Finland?

KINA, VEIKKO RUOHOTIE

Finlands utvecklingspolitik grundar sig på millennie-deklarationen och huvudmålet är att reducera fattigdom. Utvecklingsarbete bedrivs så att det främjar flickors och kvinnors rättigheter, jämställdhet såväl mellan könen som i det övriga samhället, rättigheter för barn, handikappade, ursprungsbefolkningar och etniska minoriteter samt miljöns välbefinnande.

Dessa principer påverkar hurdana projekt och samarbetsparter Finland understöder. Varje projekt undersöks innan beslutet om understöd fattas, bl.a. med tanke på hur projektet påverkar miljön och kvinnors ställning.

Huvudprinciperna i Finlands utvecklingspolitik är

- bindningen till FN:s millenniedeklarations värderingar och mål
- bred nationell förankring och konsekvens på alla politiska områden
- åtagande att förverkliga mänskliga rättigheter så som de definierats i internationella konventioner
- principen för hållbar utveckling
- ett vidsträckt finansieringsbegrepp: enbart utvecklingsbistånd räcker inte för att höja utvecklingsländernas levnadsstandard utan bör kompletteras med medel som härstammar exempelvis från investeringar, handel, privat och offentligt sparande och lån
- partnerskap: utveckling förutsätter att såväl den offentliga som den privata sektorn deltar, liksom också medborgarsamfund, både i enskilda länder och i internationella sammanhang
- respekt för utvecklingsländernas invånares beslutsrätt och ansvar. Finlands understöd ska stöda landets egna utvecklingssträvanden
- förbindelser på lång sikt, öppenhet och förutseende

Vad kostar utvecklingsarbetet?

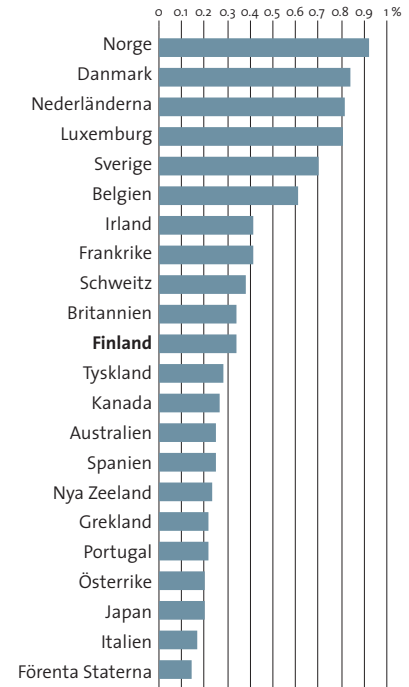
MOÇAMBIQUE, MARTTI LINTUNEN

Det utvecklingsbistånd som de rika länderna ger brukar vanligen jämföras så att man räknar ut hur stor del av landets bruttonationalinkomst som biståndet motsvarar i procent. På så sätt får man information som gör det möjligt att rättvist jämföra små och stora länder.

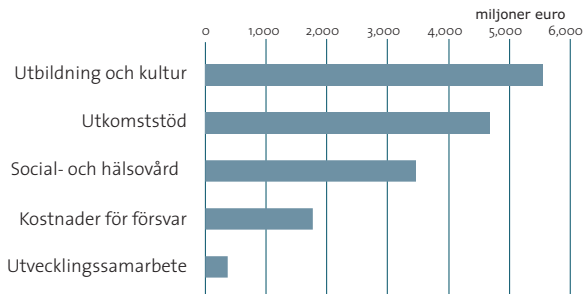
I FN kom man redan på 1970-talet överens om att de rika länderna borde avstå 0,7 procent av sin BNI till utvecklingsbistånd. Man har uppskattat att ett bistånd i den omfattningen skulle säkra att millenniemålen uppnås till år 2015. Finland ligger ännu långt efter FN-målsättningen. År 2004 uppgår anslagen till 0,38 procent av vår BNI.

I regeringsprogrammet har bokförts att Finland höjer sitt utvecklingssamarbetsanslag till en nivå på 0,7 procent av BNI till år 2015, om den allmänna ekonomiska utvecklingen tillåter det. Grannländerna Danmarks, Norges och Sveriges biståndsandelar av BNI är mer än dubbelt så stora som Finlands, som representerar medelnivån bland EU-biståndsgivare. I OECD:s undersökning är vi den nionde största givaren av utvecklingsbistånd i världen.

Utbetalningar av anslag för utvecklingssamarbete år 2003, i % av BNI

Några av statens utgifter för anslag, utbetalningar och andelar av statsbudgeten år 2003, i miljoner euro

Mätt i pengar har 545,6 miljoner euro allokerats till utvecklingsbistånd år 2004. Varje finländare stöder alltså utvecklingssamarbetet med hundra euro per år. Människor uppskattar ofta den andel av statens utgifter som biståndet utgör till märkbart större än den i verkligheten är. Anslagen för utvecklingssamarbete är relativt små jämförda med andra utgifter och de utgör inte något nämnvärt hot mot t.ex. den inhemska sociala trygghetens förverkligande.

Vem utför utvecklingsamarbete?

INDIEN, MARTTI LINTUNEN

Grundtanken i utvecklingsamarbetet är att varje utvecklingsland självt ansvarar för sin utveckling och definierar dess riktning och behov. Biståndsgivarländerna, internationella organisationer och andra finansierare deltar visserligen i både planeringen av riktlinjer och förverkligandet av det praktiska samarbetet, men i sista hand tillfaller beslutsmakten och ansvaret varje utvecklingsland och dess invånare.

Utvecklingsamarbetet styrs av utvecklingsländernas egna strategier för minskad fattigdom. I en sådan strategi samlas information om landets sociala och ekonomiska läge och noteras åtgärder som kan förbättra ekonomin och omständigheterna. Strategin innehåller en ekonomisk analys, en finansieringsplan och system

för uppföljning och utvärdering. Att göra upp en strategi för att minska fattigdom är en lång process där utvecklingslandets egna myndigheter och olika intressentgrupper deltar vid sidan av internationella biståndsgivare så som Världsbanken, FN-organisationer och givarländer.

Förutom myndigheter och internationella organisationer deltar också medborgarorganisationer, företag och andra samhällsaktörer, så väl i utvecklings- som i industriländerna, i uppgörandet av strategier för minskad fattigdom. I utvecklingsamarbetet deltar också tusentals finländare som arbetar för internationella organisationer, företag, medborgarorganisationer eller utvecklingsamarbetsförvaltningen.

Hur kan man delta i utvecklingssamarbetet?

För den som är intresserad av utvecklingssamarbete finns det många olika sätt att välja på, antingen kan man delta i volontärarbete eller söka sig till arbetsuppgifter inom utvecklingssamarbetet.

Volontärarbete kan utföras i hemlandet genom att man går med i verksamheten i någon organisation som bedriver utvecklingssamarbete. Organisationerna erbjuder också arbetsplatser för yrkeskunniga inom olika områden, både i hemlandet och utomlands, och förmedlar volontärer till utvecklingsländer.

Information om organisationer som bedriver utvecklingsarbete med utrikesministeriets stöd finns i förteckningen över medborgarorganisationernas projekt, som ministeriet publicerar. Information fås också av Servicecentralen för utvecklingssamarbete (Kepa) som är en samsamarbetsorganisation för finländska organisationer som arbetar med utvecklings- och globala frågor. Volontärprogram sköts av Etvo – volontärprogram syd.

Utrikesministeriet rekryterar årligen kring hundra personer till FN-organisationers tjänst, civil krishantering, EU-uppgifter och FN:s volontärprogram UNV. Uppgifterna förutsätter vanligen högre högskoleexamen och språkkunskaper. Studerande kan ansöka om arbetspraktik via Centret för internationellt personutbyte CIMO. Arbetsuppgifter inom utvecklingssamarbetet erbjuds också inom finska konsultföretag och statliga institutioner som bedriver praktiskt utvecklingssamarbete.

Utrikesministeriet ansvarar för administrationen av Finlands offentliga utvecklingssamarbete. Ministeriet rekryterar årligen personal till kontorsuppgifter och diplomatisk karriär, vanligtvis med en gemensam rekrytering.

Vad är fattigdom

I internationella sammanhang mäts fattigdom ofta i pengar; om en människa har mindre än en dollar per dag att leva på talar man om *extrem fattigdom*. Inkomstgränser är ändå bara ett slag av mätare. Ett exempel på ett annat sätt att mäta är FN:s utvecklingsprogram UNDP:s *index för mänsklig utveckling*. Det beskriver olika länders ställning på en skala där man förutom inkomstnivån tagit i betraktande beräknad livslängd, de läskunnigas andel av befolkningen och andra faktorer som sammanhänger med utbildningsnivån.

Fattigdom innebär:

- dålig föda eller direkt hunger
- brist på rent vatten
- usla boendeomständigheter
- brist på utbildning och hälsovård
- utanförskap
- otrygghet
- obefintliga möjligheter att påverka sina egna levnadsvillkor

Millenniemaalen

Enligt FN:s millenniemål ska följande uppnås till år 2015:

1. världens svältande och människor som lever i extrem fattigdom är hälften färre
2. grundskoleutbildning garanteras för alla barn
3. ojämlikhet på grund av kön elimineras på alla utbildningsstadier
4. dödligheten bland barn yngre än fem år är två tredjedelar mindre
5. mödradödligheten är tre fjärdedelar mindre
6. spridningen av hiv-virus, aids, malaria och andra sjukdomar avtar
7. en hållbar miljöutveckling säkerställs och det antal människor av jordens befolkning som inte har tillgång till rent vatten är hälften mindre
8. ett globalt partnerskap för utveckling skapas

Globalt partnerskap syftar på verksamheter hos industriländerna som kan främja utvecklingsländernas situation: utvecklingsfinansiering, utvecklande av rättvis handelsreglering, skuldlättnader för utvecklingsländer, samt tillgång till läkemedel och nytta av informationsteknologi även för utvecklingsländer.

Bilateralt samarbete

TANZANIA, MARTTI LINTUNEN

I det bilaterala utvecklingssamarbetet ligger tyngdpunkten på stöd åt de allra fattigaste länderna. Samarbetet koncentreras till åtta länder: i Afrika är det Etiopien, Kenya, Moçambique, Zambia och Tanzania, i Asien Nepal och Vietnam, och Nicaragua i Latinamerika. Finland har mindre biståndsprogram också med andra länder.

Bland Finlands viktiga samarbetsparter finns länder som håller på att övergå till högre inkomstnivå. Sådana länder är Egypten, Namibia och Peru, för vilka man som

bäst söker nya former för utvecklingssamarbetet. Målsättningen är att stöda utvecklingen av handel, investeringar och den privata sektorn.

Finland understöder också utvecklandet av länder eller områden som befinner sig i kris, eller som håller på att återhämta sig efter kriser. Detta understöd är kortvarigt och kanaliseras i mån av möjlighet genom internationella samfinansieringssystem. Sådana länder och områden är Sydafrika, Västra Balkan, Östtimor, Afghanistan och Irak.

Programsamarbete

Projekten har länge ansetts vara utvecklingssamarbetets grundenheter: givarlandet understöder exempelvis utvecklingen av samarbetslandets skogsförvaltning, eller byggandet av vatten- och avloppssystem i något visst län. Nu håller man allt mer på att övergå från projektsamarbeten till programsamarbete. Där styrs understödet till helheter som är större än projekt: till samarbetslandets egna utvecklingsprogram, som kan omfatta ett förvaltningsområde – t.ex. utbildningssektorn – eller direkt till samarbetslandets utvecklingsbudget.

Grunden för programsamarbetet är ett intensivt samarbete och ofta sammanslås finanserna från olika håll med samarbetslandets budget eller i en gemensam fond: "korgen". Då Finland deltar i programsamarbete i Moçambique betyder det att Finland sitter vid samma förhandlingsbord som Världsbanken, FN och övriga understödsgivare och förhandlar med Moçambique om den sektor som ska understödjas eller om inriktningen för landets hela utvecklingsprogram. Av mottagarna förutsätter understödsgivarna realistiska program, öppen rapportering, noggrann bokföring och regelbundna revisioner.

För utvecklingslandets del innebär programsamarbetet märkbar administrativ lättnad och vettig styrning av de knappa medlen. Det belastar utvecklingsländernas myndigheter att sköta om och följa upp olika privata projekt, finansierade av flera olika understödsgivare. Att uppfylla givarnas önskelistor kan leda till att understöden splittras och att projekten överlappar varandra. Också redovisningsskyldigheten går bättre att förverkliga då det är "egna" pengar som delas ut, som beslutsfattarna och tjänstemännen i utvecklingslandet ansvarar för inför sitt lands egna medborgare.

Finland beviljar budgetstöd åt Moçambique, Tanzania och Nicaragua. Sektorprogram med gemensamma fonder bedrivs i Etiopien, Moçambique, Tanzania, Zambia, Nepal, Vietnam och Nicaragua.

Multilateralt samarbete

PERU, MARTTI LINTUNEN

Multilateralt utvecklingssamarbete betyder att understödet kanaliseras genom internationella organisationer. De mest betydande av dessa är program och organisationer som hör till FN-systemet samt internationella utvecklingsfinansieringsinstitutioner. Lite mindre än hälften av anslagen för utvecklingssamarbete används till multilateralt understöd. Finland deltar i de internationella organisationernas beslut genom medlemskap i deras styrelser, förvaltningsråd eller andra förvaltningsorgan.

FN och dess underorganisationer är den viktigaste kanalen för Finlands internationella utvecklingssamarbete. Den största delen av Finlands FN-bistånd styrs till fyra FN-organisationer: FN:s utvecklingsprogram UNDP, FN:s barnfond Unicef, FN:s befolkningsfond UNFPA och FN:s livsmedelsprogram WFP. Förutom dessa fyra läggs vikten i samarbetet på sådana organisationer som är viktiga med tanke på millenniedeklarationens målsättningar. Sådana organisationer är i synnerhet FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur UNESCO, världshälsoorganisationen WHO, Internationella arbetsorganisationen ILO, FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO och FN:s miljöprogram UNEP.

Internationella utvecklingsfinansieringsinstitutioner beviljar utvecklingsländerna krediter och tekniskt bistånd. De bedriver och finansierar också forskning med anknytning till utvecklingsfrågor och sprider den information som forskningen inhämtar. Av de finansieringsinstitut som Finland stöder är Världsbankgruppen den viktigaste. Till den hör förutom Världsbanken och Internationella utvecklingsfonden IDA tre specialfinansieringsinstitut samt Asiens, Afrikas och Latinamerikas utvecklingsbanker. Förutom den regionala

utvecklingsfinansieringen är Finland med i Internationella jordbruksutvecklingsfonden IFAD och den globala miljöfonden GEF.

FN-organisationerna och utvecklingsfinansieringsinstitutionen har koncentrerat sitt inbördes samarbete under senare år. Till exempel millenniedeklarationen och dess målsättningar har förutom av FN-organisationerna också fått utvecklingsfinansieringsinstitutets fulla godkännande.

EU:s utvecklingsamarbete

NEPAL, RAULI VIRTANEN

Med Europeiska unionens utvecklingssamarbete avses både varje enskild medlemsstats egna och ländernas gemensamma utvecklingssamarbete. Europeiska gemenskapen EG och dess verkställande organ, kommissionen, sköter om EU:s gemensamma utvecklingssamarbete. Tillsammans utgör Europeiska gemenskapen och EU-medlemsländerna världens största givare av utvecklingsstöd.

EG:s utvecklingssamarbete finansieras via unionens budget och Europeiska utvecklingsfonden. Finland påverkar gemenskapens utvecklingssamarbetes innehåll och kvalitet och deltar i beslutsfattandet gällande EU:s utvecklingslandspolitik och utvecklingssamarbete. Gemenskapens målsättningar och riktlinjer för utvecklingssamarbetet är mycket lika Finlands eget utvecklingssamarbete. Genom EU:s utvecklingslandspolitik kan Finland delta i beslut som vore omöjliga att påverka för landet ensamt.

Medlemsländernas andelar i EU:s budget och i den nionde Europeiska utvecklingsfonden

Medlemsland	Betalningsandel i EU:s budget 2003 i %	Betalningsandel i nionde Europeiska utvecklingsfonden i %
Nederländerna	5,88	5,22
Belgien	4,17	3,92
Spanien	8,88	5,84
Irland	1,35	0,62
Storbritannien	11,92	12,69
Italien	14,06	12,54
Österrike	2,31	2,65
Grekland	1,83	1,25
Luxemburg	0,24	0,29
Portugal	1,55	0,97
Frankrike	18,12	24,30
Sverige	2,99	2,73
Tyskland	22,96	23,36
Finland	1,60	1,48
Danmark	2,13	2,14
Sammanlagt	100,00	100,00

Humanitært bistånd

NAMIBIEN, MÄRTTI LINTUNEN

Humanitärt bistånd ges till förmån för dem som blivit offer för naturkatastrofer och väpnade konflikter. År 2003 pågick i världen mer än 30 krig och väpnade konflikter, och årligen inträffar 600-800 olyckor som klassificeras som naturkatastrofer, och vars offer till största delen är bosatta i utvecklingsländer. Ett särskilt problem utgörs av så kallade utdragna kriser där humanitärt bistånd behövs t.o.m. i tiotals år. Dessa situationer skapar ohyggligt mänskligt lidande och slukar så väl resurser som möjligheter av det långsiktiga utvecklingssamarbetet.

Långvariga humanitära kriser pågår bland annat i Mellanöstern, Afghanistan och på Afrikas horn. Finland har understött FN:s biståndsorganisation för palestinska flyktingar i Mellanöstern UNRWA ända sedan år 1952. Finland har bistått Afghanistan med humanitär hjälp i mer än tio års tid. Torkan och den snabba befolkningstillväxten är orsaker till att kriserna i Etiopien och Eritrea på Afrikas horn har pågått i årtionden. I bägge länder behöver miljoner människor livsmedelsbistånd varje år.

Det humanitära biståndet kanaliseras alltid via internationella eller inhemska humanitära organisationer, baserat på deras behovsbedömningar. Mest understöd beviljas åt de fattigaste länderna som har minst möjligheter att själva klara sig ur kriser. Det humanitära biståndets andel av anslagen för utvecklingssamarbete har under de senaste åren utgjort 10-15 procent.

Finlands internationella huvudkanaler för bistånd är FN:s flyktingorganisation UNHCR, Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen IFRC, Världslivsmedelsprogrammet WFP, FN:s biståndsorganisation för palestinska flyktingar UNRWA, samt FN:s barnfond Unicef. Av de finska organisationerna är Finlands Röda Kors och Kyrkans Utlandshjälp de mest betydelsefulla.

Medborgarorganisationernas utvecklingsamarbete

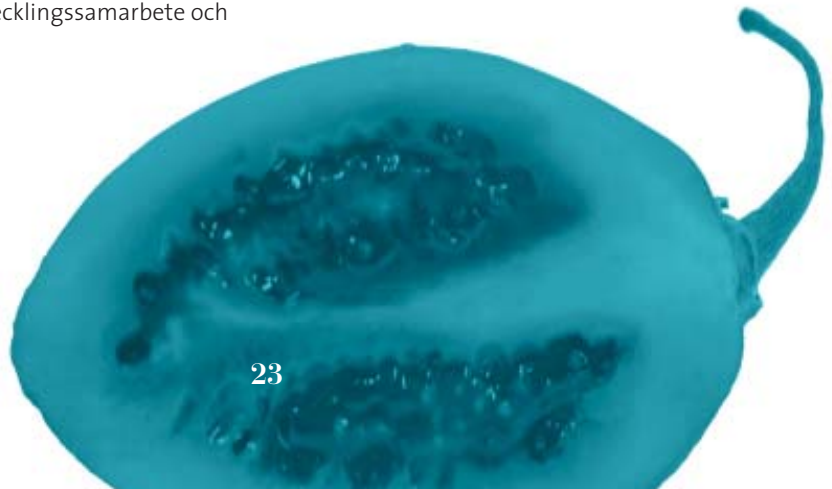
BANGLADESH, RAULI VIRTANEN

Det arbete som medborgarorganisationerna utför är en viktig del av Finlands utvecklingssamarbete. Finländarnas organisationer förverkligar utvecklingsprojekt med samarbetspartners i utvecklingsländerna, informerar om utvecklings- och globala frågor i Finland och påverkar hur utvecklingspolitiken formas.

Medborgarorganisationernas arbete utvidgar finländarnas växelverkan med utvecklingsländerna och med människorna som bor i dem.

Medborgarorganisationernas projekt koncentreras oftast till utveckling av socialvård och hälsovård, till befolkningsfrågor och till att stärka medborgarsamfundet. Mer än hälften av projekten lokaliseras till Afrika, men också andra världsdelar finns väl representerade. Totalt pågår projekt i mer än 70 länder.

Utrikesministeriet finansierar medborgarorganisationernas projekt men därutöver förutsätts egen finansiering. Dess andel ska uppgå till 10-20 procent av kostnaderna beroende på projekttyp. Ministeriet finansierar också Servicecentralens för utvecklingssamarbete (Kepa) verksamhet. Det är en samarbetsorganisation för över tvåhundra finska medborgarorganisationer som bedriver utvecklingssamarbete, den understöder sina medlemsorganisationers arbete och erbjuder information och utbildning gällande utvecklingssamarbete och utvecklingsfrågor.

KAMBODJÄ, MARIA-LEENA KULTANEN

UTRIKESMINISTERIET

UTVECKLINGSPOLITISKA INFORMATIONEN

BESÖKSADRESS:

POSTADRESS:

TELEFON:

TELEFAX:

VÄXEL:

Kanalgatan 4 a, 00160 Helsingfors

PB 176, 00161 Helsingfors

(09) 1605 6370

(09) 1605 6375

(09) 16005

<http://global.finland.fi>
keoinfo@formin.fi